

OTTHONUNK A NYELV

A középiskolás szlovákiai magyar fiatalok egy jelentős része valamilyen szakiskolát látogat, az ezekben oktatott tantárgyak, szakmák és szakok magyar megnevezésének egységesítésére azonban mindeddig nem került sor. OTTHONUNK A NYELV

A középiskolás szlovákiai magyar fiatalok egy jelentős része valamilyen szakiskolát látogat, az ezekben oktatott tantárgyak, szakmák és szakok magyar megnevezésének egységesítésére azonban mindeddig nem került sor. Most az oktatási minisztérium illetékes főosztálya irányításával megindult a munka, s az intézményektől kapott listák áttekintése azt mutatja, hogy egyes szakok, szakmák és tantárgyak nevét iskoláinkban nem standard magyar nevükön nevezik (tehát nem úgy, ahogyan Magyarországon hívják őket), hanem a szlovák megnevezés hatását mutató szóval, kifejezéssel.

A szlovák nyelv hatását mutatja például, hogy a hozzánk eljuttatott anyagokban a klampiar magyar megfelelőjeként minden esetben a bádogos szerepel: akkor is, ha tetőfedést tanulnak a fiatalok, meg akkor is, ha autószerelést, pedig a bádogos jelentése nem azonos a klampiaréval. A szlovák értelmező kéziszótár szerint a klampiar jelentése: 'különféle bádogtárgyak készítésére vagy javítására szakosodott szakember'. Az egyes szakmákat bemutató szlovák pályaválasztási internetes oldalon a klampiar szakmáról az olvasható, hogy feladata bádogtermékek készítése, és mivel specializálódhat építőipari vagy gépipari termékekre, stavebný klampiar és autoklampiar foglalkozást különböztethetünk meg. A bádogos viszont „bádogedények, ereszcatornák stb. készítésével és épületek bádogozásával foglalkozó szakmunkás” (lásd a Magyar értelmező kéziszótár megfelelő szócikkét). A magyarban tehát a bádogos alapvetően azt csinálja, amit a stavebný klampiar, ezért is szerepel a bádogos, az épület- és építménybádogos, valamint az ipari bádogos az építőipari szakmák között. (Az épületbádogos épületek bádog alkatrészeit, ereszcatornát, bádogtetőt készít, szerel és javít, az ipari bádogos elsősorban klímatechnikai csatornák, hő- és hangszigetelő szerkezetek, légtechnikai berendezések készítésére, javítására szakosodott.)

Az idézett szlovák pályaválasztási honlap szerint az autoklampiar feladata személygépkocsi karosszériájának, tehergépkocsi, autóbusz, villamos, vasúti kocs stb. kocsiszekrényének a gyártása és javítása. Ezért az autoklampiar szinonimái a karosár és a klampiar vozidlových karosérii, illetve e megnevezések gyakran együtt szerepelnek, pl. karosár-autoklampiar; karosár, klampiar vozidlových karosérii. Szlovákiai magyar szövegekben az autoklampiar magyar megfelelőjeként az autóbádogos fordul elő, amely Magyarországon esetleg csak a beszélt nyelvben használatos, írott forrásból nincs rá adat. Érdekes viszont, hogy az autóbádogosra sok példa van jugoszláviai és romániai szövegekben; ez a tény arra utalhat, hogy számos egyéb esethez hasonlóan a határon túli nyelvváltozatokban megőrződött régiségről van szó. Amint említettem, magyarországi forrásokból nem adatolható az autóbádogos, az autoklampiarnak megfelelő foglalkozást karosszérialakatosnak nevezik. Lakat szavunk miatt ebben a megnevezésben talán zavaró lehet a lakatos lexéma, a lakatos azonban nemcsak lakatokat készít, az egyes foglalkozástípusokat leíró magyarországi kiadvány például így jellemzi munkáját: „vasból, acélból és egyéb fémes anyagból készült lemezeket, idomokat, csöveket, vázakat és tartószerkezeteket munkál meg”. A karosszérialakatos feladata pedig a különböző járművek alváz- és vázszerkezetének, külső lemezborításának és szerelvényeinek javítása, a karosszériaelemek cseréje.

Az elmondottakból következik, hogy a klampiar csak építőipari foglalkozás esetében bádogos, a vas-, fém- és gépipari jellegű tevékenységeknél a lakatos, a közlekedési eszközök kocsiszekrényét javító szakember megnevezésére pedig a karosszérialakatos szó a megfelelő.

Nem minden klampiar bádogos

Írta: Új Szó

2007. február 26. hétfő - Módosítás: 2007. február 26. hétfő

SZABÓMIHÁLY GIZELLA